

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/191/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118376159
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6118376159.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D., E. XX, zast. PIHORŇA, LENÁRT, JAŠŠO, s.r.o., so sídlom Košice, Hrnčiarska 29, IČO: 50 453 785, proti žalovanej Obci Poproč, so sídlom Poproč, Školská 2, IČO: 00 324 639, zast. JUDr. Janou Bajuzíkovou, advokátkou, so sídlom Michalovce, Štefánikova 8, o zaplatenie 16.900 € s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 15C/15/2019-220 z 28.10.2021 Okresného súdu Košice - okolie v znení opravného uznesenia 15C/15/2019-236 z 5.4.2022 Okresného súdu Košice - okolie

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v znení opravného uznesenia 15C/15/2019-236 z 5.4.2022 Okresného súdu Košice – okolie.

P r i z n á v a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj len „súd“) rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal (po pripustení zmien žalobného petitu) zaplatenia sumy 16.900 € s prísl. na tom skutkovom základe, že ako výlučný vlastník nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, k. ú. D., obec D., reg. CKN parc. č. XXXX o výmere 2832 m², druh zastavaná plocha a nádvorie, z ktorej je podľa geometrického plánu oddelená parc. č. XXXX/X o výmere 2307 m², druh zastavaná plocha a nádvorie, nemôže nehnuteľnosť sám efektívne využívať, nakoľko je súčasťou obecnej miestnej komunikácie - cesty, ktorú využívajú obyvatelia obce Poproč a iné osoby, teda je využívaná ako verejná komunikácia. Domáha sa preto náhrady za takéto obmedzenie svojho vlastníckeho práva či už z titulu bezdôvodného obohatenia alebo titulom vecného bremena. Nárok vyčíslil na základe znaleckého posudku.

3. Nebolo v konaní sporným, že žalobca je na základe kúpnej zmluvy zavkladovanej pod č. F. dňa 9.11.2015 do katastra nehnuteľností, výlučným vlastníkom vyššie špecifikovanej nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza miestna komunikácia vo vlastníctve žalovanej, a teda ju možno využívať len v súlade s touto funkciou. Uvedené nehnuteľnosti patriace do vlastníctva žalobcu užíva žalovaná na základe práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu na základe zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky. Spornou medzi stranami bola v prvom rade otázka, či náhrada za zákonné vecné bremeno má charakter jednorazového alebo opakovaného plnenia a s tým súvisiaca otázka premlčania uplatneného nároku, ako aj otázka výšky náhrady za predmetný pozemok.

4. Na posudzovanú vec súd aplikoval ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, § 128, § 151n ods. 1 veta prvá, § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Konštatoval, že zákon č. 66/2009 Z.z. označil oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci, alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, školy, cintoríny, parky, atď., ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena preto predstavuje spôsob ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. Uvedený zákon neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. US/474/2013, v ktorom tento konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. (bytový) neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z článku 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135C ods. 3 OZ. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo/89/2008). Aj v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada na mieste a všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku, patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporcialitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/2/2014). Ďalej súd uviedol, že judikatúra Najvyššieho súdu SR akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak, ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2019, podľa ktorého finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká in rem, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého k pozemku, bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Je možno teda jeho vznik posudzovať samostatne, v prípade každého nového vlastníka zaťaženého k pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia, je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Na základe citovaných rozhodnutí, ako aj doposiaľ akceptovanej judikatúry Ústavného súdu SR je teda zrejmé, že rozsah vecného bremena, resp. zriadenie vecného bremena prináleží vlastníkovi pozemku, a tento rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku, t.j. od dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., dňom 1.9.2009. Pretože žalobca sa stal vlastníkom predmetného pozemku titulom kúpnej zmluvy z 9.11.2015, náhrada na zaplatenie odplaty za užívanie vecného bremena v prejednávanej veci vznikla pôvodnému vlastníkovi a nie samotnému žalobcovi. Nárok vo forme náhrady peňažného plnenia za užívanie nehnuteľnosti je právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu v zmysle § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom tu nie je osobitná úprava ohľadom dĺžky premlčacej doby, takže platí všeobecná premlčacia doba v trvaní troch rokov, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz. Predmetné právo mohlo byť vykonané v prvý deň účinnosti zákona, t.j. 1.9.2009, trojročná premlčacia doba uplynula 1.9.2012 a návrh na začatie konania bol podaný po jej márnom uplynutí. Nárok žalobcu je preto premlčaný a súd žalobu zamietol.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná, priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vykol súdu, že sa vo svojej argumentácii odchyľil od rozhodovacej praxe súdov a tento svoj odklon žiadnym

náležitým spôsobom neodôvodnil. Odkazom na čl. 20 ods. 1, 2 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny dôvodil, že funkcia práva vlastníť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu. Z pohľadu čl. 20 ods. 1 ústavy výklad, podľa ktorého by vlastníkovi pozemku za vznik zákonného vecného bremena nepatrila náhrada v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. treba odmietnuť (nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015 z 12.10.2016, rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2008, uznesenie NS SR sp. zn. 4 MCdo/2/2014). Uviedol, že podľa aktuálnej rozhodovacej praxe, náhrada za vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. má mať formu opakujúceho sa plnenia. Ústavný súd sa v náleze sp. zn. PL. ÚS 42/2015 priklonil k opakujúcej sa náhrade za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, najmä v takých prípadoch, ak ide o obmedzenie práv vlastníka, pri ktorých možno dôvodne očakávať trvanie obmedzujúceho zásahu dlhé obdobie. Poukázal na zásadný rozdiel medzi právnou úpravou vecného bremena pri výkone práva, ktorého je vlastník povinný strpieť podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a zákonom č. 182/1993 Z.z., ktorý je v tom, že vlastník pozemku pod stavbou podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu len do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Ide teda o dočasné zákonom vzniknuté vecné bremeno, na rozdiel od právnej úpravy § 23 ods. 4 zákona č. 182/1993 Z.z., ktorý ukladá vlastníkovi domu, ktorý nie je vlastníkom pozemku, na ktorom je dom postavený, usporiadať vlastníctvo k pozemku pred prvým prevodom vlastníctva k bytu alebo nebytovému priestoru v dome. Vyjadril presvedčenie, že vlastníkovi pozemku užívaného vlastníkom stavby podľa zákona č. 66/2009 Z.z. vznikne právo na náhradu za zákonom zriadené vecné bremeno opakovane až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2, § 3 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak zákon č. 66/2009 Z.z. vlastníkovi stavby neurčuje žiadnu lehotu na usporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemku a nenúti vlastníka stavby podať v konkrétnej lehote návrh na začatie konania o pozemkových úpravách a povinnosť vlastníka strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vlastníkom stavby trvá podľa § 4 ods. 2 zákona až do vykonania pozemkových úprav, patrí vlastníkovi pozemku náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva vo forme opakujúceho sa plnenia až do usporiadania vlastníckych vzťahov podľa § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z.z. Bolo by nespravodlivé od vlastníka pozemku požadovať, aby po vopred neurčenú dobu trpel obmedzenie svojho vlastníckeho práva bez náhrady. Odkázal na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 15.5.2018, ktoré vyslovilo, že táto náhrada má byť opakovaná. Vytkol súdu, že sa nevyjadril k ním uvádzaným skutočnostiam a rozhodnutiam vyšších súdnych autorít, na ktoré poukazoval, mal za to, že zo strany súdu ide o prekvapivé rozhodnutie, lebo založil svoju argumentáciu na tvrdeniach, ktoré neboli obsiahnuté v predbežnom právnom posúdení. Zo strany súdu došlo k porušeniu zásady hospodárnosti a efektívnosti konania, keď toleroval, že žalovaná do prvého pojednávania nezaslala žiadne vyjadrenie (okrem odporu) a napriek tomu súd nerozhodol na danom pojednávaní. Výsluchy vykonané súdom považuje za nezákonné, lebo v sporových veciach sudca nie je oprávnený vykonávať dôkazné prostriedky, je na sporových stranách viesť samotný spor a aké dôkazné prostriedky predložia.

7. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu sa stotožnila s rozsudkom súdu prvej inštancie. Žalobcovi nevznikol nárok na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva, a to ani jednorazový, ani opakovaný. Nestotožnila sa s argumentáciou žalobcu, uviedla, že súdne rozhodnutia, na ktoré sa odvoláva, sú už prekonané súdnou praxou. Poukázala na uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.10.2020, ktoré vyvracia názor o možnosti priznávania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z.z. Podľa cit. uznesenia nemožno vznik vecného bremena posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku a finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová. Uviedla tiež, že žalobca kúpil predmetný pozemok, na ktorom už existovala komunikácia, ktorá je zároveň jedinou prístupovou cestou na pílu, výrobnú prevádzku žalobcu. Prevažne túto cestu užíva žalobca, resp. jeho zamestnanci a obchodní partneri ako jedinú prístupovú cestu, žalobca komunikáciu nevyhnutne potrebuje pre výkon svojej podnikateľskej činnosti, preto nemôže argumentovať obmedzením svojho vlastníckeho práva. Podľa názoru žalovanej sa žalobca stal vlastníkom nehnuteľnosti (v roku 2015) po uplynutí lehoty na uplatnenie nároku na jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena. Ďalšiemu vlastníkovi zaťaženého pozemku nevzniká právo na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011. Vyjadrenia žalobcu o jej pasivite sa nezakladajú na pravde, sú zavádzajúce a účelové. Pokiaľ ide o predbežné právne

posúdenie sudcom, toto je len formálne a obmedzené na vymenovanie skutočností, ktoré je potrebné súdu preukázať.

8. Žalobca na vyjadrenie žalovanej reagoval podaním, v ktorom v podstatnom argumentoval, tým, že ak zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníčkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade s ust. OZ, Listinou základných práv a slobôd ani s Ústavou SR. Uviedol, že rozhodnutie, o ktoré sa opiera žalovaná, je rozhodnutie Najvyššieho súdu SR jedinečné, prijaté o štyri roky neskôr, ako sa žalobca obrátil na súd. V predmetnej veci nie je možné rozhodnutie, ktoré je v absolútnom rozpore s doterajšou súdnou praxou a prijaté o štyri roky neskôr od podania žaloby, považovať za konanie v súlade so zásadou právnej istoty. Jedno rozhodnutie NS SR nie je ani ustálená súdna prax.

9. Žalovaná zotrvala na svojich doterajších prednesoch a nemala potrebu zaujať stanovisko k vyjadreniu žalobcu.

10. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 21.9.2023 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

11. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplynuli z prednesov strán. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

12. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalobcu (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod v prejednávanej veci nie je preukázaný a rozhodnutie súdu prvej inštancie je zákonné a vecne správne. Odvolací súd nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli nesprávne, nezodpovedajúce tvrdeniam strán a vykonaným dôkazom, príp. založené na chybnom hodnotení vykonaných dôkazov alebo, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli alebo nevyšli za konania najavo, opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi, ktoré vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP, v súlade so zákonom a správnym spôsobom vo vzťahu k uplatnenému nároku, prihliadajúc na rozhodujúce skutkové tvrdenia a relevantné argumenty sporových strán, a dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Uplatnený nárok tiež správne právne kvalifikoval a právne predpisy a relevantné zák. ustanovenia aj správne interpretoval a zo zisteného skutkového stavu vyvodil zodpovedajúce právne závery o právach a povinnostiach sporových strán.

13. Odvolací súd nezistil pochybenia ani v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, príp. odnímajúce stranám sporu možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie.

14. Skutočnosti, ktoré žalobca uviedol v podanom odvolaní, nič nemenia na vecnej správnosti napadnutého rozsudku, lebo nie sú spôsobilé spochybníť správnosť skutkových záverov (skutkových zistení), ku ktorým dospel súd prvej inštancie, ním vykonaného hodnotenia vykonaných dôkazov a ani

právnych záverov, na ktorých je preskúmané rozhodnutie založené a neumožňujú prijať rozhodnutie v danom spore v prospech žalobcu.

15. Pokiaľ žalobca namietol, že vzhľadom na konštantnú rozhodovaciu prax súdov v čase podania žaloby, podľa ktorej bola odplata za vecné bremeno zriadené podľa zákona č. 66/2009 Z.z. priznávaná ako opakovaná náhrada, a teda na základe princípu právnej istoty mal legitímne očakávanie, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s touto konštantnou rozhodovacou praxou, odvolací súd dáva do pozornosti odvolateľa, čo tvorí, resp. predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, čo je základným atribútom právnej istoty podľa článku 2 CSP a ako chápať princíp legitímneho očakávania predstavujúci osobitnú kategóriu právnej istoty.

16. V súvislosti s otázkou, čo je považované za ustálenú rozhodovaciu prax, odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/6/2017, 6Cdo/129/2017, resp. poukazuje aj na závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/198/2017 zaoberajúceho sa prípustnosťou i zmeny judikatúry:

17. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo 6.3.2017: „Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj jednotlivito v dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“ Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/129/2017 z 31.10.2017: „S prihliadnutím na čl. 3 Základných princípov CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú.“ Zároveň podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/198/2017 z 19. marca 2018: „Nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem.“

18. Princíp právnej istoty v procese prijímania súdneho rozhodnutia znamená, že v každom štádiu procesu musí byť stranám sporu zrejماً právna úvaha súdu. Právnou istotou sa má zabrániť nepredvídaným a prekvapivým rozhodnutiam. Vyžaduje v procese tvorby súdneho rozhodovania dať stranám sporu rozumný priestor na polemickú reakciu na právne argumenty protistrany, ako aj na právne úvahy súdu. Výsledkom má byť rozhodnutie, ktoré strany sporu „neprekvapí“, teda je logickým vyústením doterajšieho priebehu konania, keď aj po všetkých právnych argumentoch a skutkových okolnostiach musí jedna zo strán procesne prehrať.

19. Odvolateľ tvrdil, že ide o prekvapivé rozhodnutie, nakoľko súd založil svoju argumentáciu na tvrdeniach, ktoré neboli ani obsiahnuté v predbežnom právnom posúdení, v ktorom sa súd mal vyjadriť tak, že sporným sa zdá len opakovaný nárok, ktorý si žalobca uplatňoval.

20. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak však samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod. Napokon, ak samotný žalobca tvrdí, že súdu sa zdal sporným len opakovaný nárok, túto otázku v konečnom dôsledku súd

správne vyriešil tak, že dospel k záveru o nedôvodnosti opakovaného nároku, pretože nárok, ktorý si uplatňoval žalobca je len jednorazový. Žalovaná už v odpore proti platobnému rozkazu uviedla, že nárok žalobcu je práve z dôvodu jeho jednorazovosti premlčaný, preto sa súd musel zaoberať touto otázkou a ním prijatý právny záver a napokon stotožnenie sa s argumentáciou žalovanej, nemohol byť prekvapivý pre žalobcu. K ďalšej námietke žalobcu v súvislosti s použitím ust. § 153 ods. 1 CSP odvolací súd uvádza, že toto ustanovenie nie je kogentné, súdu ukladá možnosť prihliadnuť alebo nie na prostriedky procesnej obrany, nepredložené včas. K námietke žalobcu, že vo veci vykonané výsluchy sú nezákonné, odvolací súd podotýka, že žiaden výsluch svedka vo veci nebol vykonaný – vypočutá bola len štatutárna zástupkyňa žalovanej, teda vlastne samotná žalovaná. Nedošlo preto z uvedených dôvodov k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

21. Pokiaľ ide o súlad s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, je potrebné článok 2 základných princípov Civilného sporového poriadku vykladať vo funkčnej jednote s článkom 3 a v tomto zmysle je jednoznačné, že za najvyššie súdne autority možno mať i/ Ústavný súd Slovenskej republiky, ii/ Najvyšší súd Slovenskej republiky a iii/ v oblasti ich kompetenčného dosahu na „civilný proces v SR“ i Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie.

22. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS/551/2012: „Z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovávaných veciach. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci.“

23. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru navrhnuť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami.

24. V posudzovanej veci súd prvej inštancie postačujúcim spôsobom zdôvodnil nepriznanie náhrady žalobcovi poukázaním na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu o jednorazovom charaktere náhrady s tým, že v danej veci úspešne vzniesla žalovaná námietku premlčania.

25. Osobitnou kategóriou právnej istoty je podľa judikatúry princíp, resp. doktrína legitímneho očakávania. Judikatúra Slovenskej republiky definuje legitímne očakávania ako kategóriu právnej istoty, ktorej účelom je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/06).

26. Orgán verejnej moci musí vo vzťahu k účastníkom konania postupovať predvídateľným, čitateľným spôsobom, a to vzhľadom na očakávania, ktoré voči tomuto orgánu účastník má. Očakávania účastníkov musia byť opodstatnené, a to buď vzhľadom na platnú právnu úpravu alebo postup orgánov verejnej moci v podobných prípadoch.

27. V rovine legitímnych očakávaní účastníka vo vzťahu k rozhodnutiam orgánov verejnej moci princíp/ doktrína právnej istoty pripomína zásadu, že pri rozhodovaní v skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch má orgán verejnej moci postupovať tak, aby nevznikali neodôvodnené rozdiely a taktiež zásadu zákazu prekvapivých rozhodnutí orgánov verejnej moci.

28. Aplikovaním zásady legitímnych očakávaní sa dodržiava predvídateľnosť postupu, resp. rozhodnutia orgánu verejnej moci, avšak táto doktrína nie je absolútna.

29. Zákon č. 66/2009 Z.z. síce nerieši otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, avšak skoršou súdnou praxou bolo postupne ustálené, že vlastníčkovi pozemku patrí opakujúca sa (nie jednorazová) náhrada vo výške obvyklého nájomného. Vychádzalo sa pritom z doterajšej rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít, ktorej základom bol nález ÚS SR PL. ÚS 42/2015 zo

dňa 12.10.2016, pričom už v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 237/2009 sa ústavný súd priklonil k úvahám o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. V súlade s takto ustálenou súdnou praxou rozhodoval doposiaľ aj Krajský súd v Košiciach (a okresné sudy v obvode tohto krajského súdu).

30. Posledné závery rozhodnutí Najvyššieho súdu SR napr. sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 sú však odlišné - v zmysle nich náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. 1.7.2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov. Tieto rozhodnutia vychádzajú z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo 14.4.2016 (R 73/2016) a sp. zn. 7Cdo/26/2014 z 24.3.2016, týkajúcich sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a konštatovali, že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z.

31. Najvyšší súd SR sa v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 odvolal na akceptovanie judikatúry ústavného súdu, napr. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012 a v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28.10.2020, ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, keď jeho závery nepovažoval za arbitrárne.

32. Aj proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 z 30.9.2021 odmietnutá pri rešpektovaní princípu subsidiarity, lebo o veci sťažovateľov prebieha konanie pred všeobecnými súdmi, spor nebol právoplatne rozhodnutý.

33. Pokiaľ ide o priznávanie náhrady za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z., rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola obohatená o ďalšie rozhodnutia, v ktorých sa preferuje priznanie jednorazovej náhrady; napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/171/2021 z 27.10.2021, sp. zn. 1Cdo/99/2019 z 26.1.2022, ale aj sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019. Treba uviesť, že aj proti tomuto rozhodnutiu bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28.10.2020 odmietol, keď vo vzťahu k uvedenej otázke uviedol: „Keďže z ústavného hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu námietky sťažovateľa o nesprávnej a arbitrárnej aplikácii použitej právnej úpravy zasahujúcej do jeho majetkových práv, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv upravených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g/ zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú“.

34. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 je uvedené: „17/ Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že mu nie je známe rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by meritórne riešilo náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. V tejto súvislosti však dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 26. augusta 2019, sp. zn. 2Cdo/194/2018, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal aj správnosťou vyriešenia právnej otázky „či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“ (bod 35) a následne uviedol: „36. Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015, sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“). 37. Vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z.. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia.“

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníčkovi stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu. 39. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania úprav v príslušnom katastrálnom území. 40. Uvedené ustanovenia označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, materské školy, cintoríny, parky a ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. 41. Tak ako zákon č. 182/1993 Z.z., ani zákon č. 66/2009 Z.z. *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí, sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Cdo/89/2008). 42. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/198/2014, uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4MCdo 2/2014). 43. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov“.

35. S prihliadnutím na vývoj rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a na jeho ustálenú rozhodovaciu prax, odvolaciu súd neostáva iné len konštatovať, že v prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí jednorazová náhrada, na ktorú má nárok iba pôvodný vlastník pozemku, ktorý si ho v súdnom konaní môže úspešne uplatniť iba v zákonom stanovenej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od účinnosti tohto zákona. Keďže finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová, vlastník predmetných pozemkov si mohol uplatniť náhradu za uvedené vecné bremeno len v zákonom stanovenej lehote, a to do troch rokov (§ 101 OZ) od nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. od 1. septembra 2009 (do 1.9.2012). Žalobca si uplatnil nárok na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobou doručenou súdu dňa 13.11.2018, teda po uplynutí stanovenej lehoty, preto súd prvej inštancie správne prihliadol na žalovanou vznesenú námietku premlčania a žalobu žalobcu zamietol.

36. Záverom odvolací súd poukazuje na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

37. Odvolací súd rešpektujúc ustálenú rozhodovaciu prax vyšších súdnych autorít z uvedených dôvodov podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby z dôvodu premlčania uplatneného nároku vzhľadom na jeho jednorazovosť.

38. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná v odvolacom konaní bola úspešná, preto jej bola priznaná plná náhrada trov odvolacieho konania.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).